

Episteltext för 3:e årgången på kyndelsmässodagen: 1 Joh 1:5–7.

5 Detta är det budskap som vi har hört från honom och förkunnar för er: att Gud är ljus och att inget mörker finns i honom. 6 Om vi säger att vi har gemenskap med honom och vandrar i mörkret, ljuger vi och handlar inte efter sanningen. 7 Men om vi vandrar i ljuset, liksom han är i ljuset, då har vi gemenskap med varandra och Jesu, hans Sons, blod renar oss från all synd.

Herre, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

Vi har nu nått fram till den sista helgen som anknyter till julen: 40 dagar efter jul. Kyndelsmässodagen firas till minne av att Jesus bars fram i templet för att lösas med ett offer enligt föreskrifterna i Mose lag.

Som ämne för den här predikan har jag satt: *Ljus och mörker*. Vi börjar med mörkret.

Mörkret i världen

Vad är mörker? Avsaknad av ljus. När nordpolen är vänd bort från solen har vi här i Norden den mörka årstiden. Vi saknar solen. Nu håller ljuset på att börja återvända och vi gläds över det. Ordet kyndelsmässo eller kyndelsmässodagen kommer från ett gammalt ord som betyder just ljus. Men helgens namn handlar inte först och främst om att årstiden allt tydligare börjar svänga mot det ljusare. Det handlar om Jesus som världens ljus.

När Jesus är långt borta råder mörkret. Innan kristendomen nådde våra länder rådde fruktan och vidskepelse. Man offrade människor för att stilla gudarnas vrede. I dag offerar man ofödda barn för att man ska få förverkliga sig själv. Man jagar ut kristendomen ut skolorna och får i stället oreda, våld och mobbning.

Strax före GT:S julevangelium i Jesaja 9 beskrivs tillvaron i Galileen som nattsvart mörker och ångest. Då var det assyrierna som var det stora hotet. De uppförde sig ungefär som IS har gjort i vår tid, och som ryssarna härjade i våra nejder under Stora ofreden. Men just i det sammanhanget kommer profeten Jesaja med evangeliet (Jes 9:2):

Det folk som vandrar i mörkret ska se ett stort ljus, över dem som bor i dödsskuggans land ska ljuset stråla fram.

Vi har fått lära känna det här ljuset. Det kom genom barnet som blev fött, han som 40 dagar efter sin födelse bars fram i templet för att med ett par fåglar som de fattigas offer lösas från lagens bud att allt förstfött skulle tillfalla Herren.

Det här ljuset ledde till uppgång och välstånd där det fick lysa, men ännu viktigare: hopp och trygghet inför evigheten. Genom katekesundervisning och kristna skolor kom fred och trygghet i yttre mening till de fattiga, även om tryggheten ständigt hotats av mörkrets fiender. Men man fick också se att det finns en annan frid än den som världen kan ge. Man fick lära sig att det lidande vi drabbas av här i tiden inte betyder någonting jämfört med den härlighet som Gud uppenbarat då han sände sin Son för att bli världens Frälsare, för att ge oss en plats i hans gemenskap. Det gav människorna ett hopp i det yttre mörkret.

I dag firar vi också sexagesimasöndagen, eller den andra söndagen före fastetiden, med temat *Guds ord*. I episteltexten finns en varning för det mörker som ska sänka sig över världen i den yttersta tiden (2 Tim 4:3–4):

Det ska komma en tid då människor inte längre står ut med den sunda läran utan samlar åt sig mängder av lärare efter sina egna begär, så som det kliar i deras öron att få höra. De vägrar att lyssna till sanningen och vänder sig till myter.

Det här är ju en beskrivning av det andliga mörker som vi ser omkring oss i dag. Det är framför allt föraktet för Guds ord som är så påtagligt. Man frågar efter allt annat som kliar i öronen, sådant som verkar intressant och behagligt, eller kanske bara som en framkomlig väg när man är i desperat behov av lindring i ångesten.

En av de värsta lögnerna är att Bibeln ingalunda begriper sig på vad som skett under jordens och livets uppkomst. Som om Han, som har skapat allt, inte skulle ha någon kunskap om det! Och att han inte skulle ha berättat om det för oss i sin särskilda uppenbarelse, Bibeln, är en av de farligaste lögnerna som

florerar i vår tid. Man tar ifrån Gud äran, som Paulus också skriver om i Rom 1:21:

Trots att de kände till Gud prisade de honom inte som Gud eller tackade honom, utan de förblindades av sina falska föreställningar så att mörkret sänkte sig över deras oförståndiga hjärtan.

Det här mörkret som beskrivs i fortsättningen av kapitlet är precis den verklighet vi lever i idag. Och vi ser tydligt att det är ett mörker som beror på att man inte ger Gud den ära som tillkommer honom som Skapare. Det finns en klar parallell här mellan förnekelsen av skapelsen och tilltron till Guds ord. Vi kan ju inte säga att vi tror på Gud men inte på hans ord.

Mörkret hos oss själva

I dag håller kunskapen om den rätta vägen, vägen till den sanna friden, på att tas bort. Guds Ord ställs på undantag, ångesten griper omkring sig. När Guds ords ljus försvinner från våra hem är det inte underligt att Den onde kommer in i stället och våra familjer och våra hem söndras. Mörkret blir allt mer påtagligt.

Därför behöver vi Guds ord i våra hem. Jag behöver Guds ord för att lysa upp mitt onda hjärta. Jag behöver få ljus in i mitt liv som visar vad som finns i mitt hjärta, precis som när solen börjar visa sig efter många mörka och mulna dagar. Då visar sig dammet och då visar sig smutsen på våra fönsterrutor. Om det är mörkt i vårt hus har vi inga problem med dammet. Vi vet inte om det. Men det finns där. Och det behöver avslöjas av ljuset.

Mörker är i andlig mening det samma som synd. Eftersom det är inte politiskt korrekt att tala om synd i dag så vet många av dagens människor inte om att de bär på synd. De vet inte att de är i mörker. Och eftersom de har gjort sig en egen bild av Gud så inbillar de sig att de har gemenskap med Gud. Men vår text avslöjar det här som hyckleri:

Om vi säger att vi har gemenskap med honom och vandrar i mörkret, ljuger vi och handlar inte efter sanningen.

Guds ords ljus behövs i första hand för att avslöja att varje människa är syndare. Som syndare har vi inte gemenskap med Gud, eftersom det inte finns något mörker i honom. Strax efter vår text kommer ett klart bevis:

Om vi säger att vi inte har synd, bedrar vi oss själva och sanningen finns inte i oss.

Inför Guds heliga lag drivs vi att bekänna vår synd. Det här brukar vara det första vi gör när vi samlas till gudstjänst. För att kunna lovprisa Gud för hans välgärningar behöver vi först bekänna och få förlåtelse för våra synder. Genom avlösningen, som säger oss att Jesu blod renar oss från alla våra synder, får vi veta hur vi kommer in i gemenskapen med Gud. Först efter det kan vi med glädje tacka honom för att vi får ha gemenskap med honom och med varandra.

När de första människorna syndade i paradiset bröts gemenskapen. Först bröts gemenskapen mellan Gud och människorna, så att de gömde sig för Gud. Deras samvete slog dem. Sedan bröts gemenskapen mellan människorna, Adam och Eva, så att de började skylla på varandra. Deras första hem som hade haft en sådan fin harmoni blev en plats för irritation och beskyllningar. Och till sist bröts gemenskapen med Guds skapelse, så att den goda skapelsen som Gud har gjort åt dem blev en förbannelse. Så kom möda och lidande in i världen.

På grund av Adams och Evas synd har vi alla synd från födelsen. Av naturen är vi utan Guds gemenskap. Men Gud hade redan från syndafallet bestämt en utväg för att få oss tillbaka in i hans gemenskap. Den Frälsare som utlovades de första människorna har kommit: kvinnans säd, han som måste gå in under lagen för att friköpa oss från lagens förbannelse och ge oss barnskapets rätt, alltså det samma som gemenskap. Vi har fått höra vittnesbördet om honom i den Heliga Skrift och hur han återupprättat det som Adam brutit. Vi får veta att han har återställt gemenskapen genom sitt ställföreträdande lidande och död.

Gemenskapen i ljuset

Det är genom Jesus som gemenskapen återupprättas med Gud. Gud hade skapat männi-

skan för att leva i nära och innerlig gemenskap med honom. Men syndafallet förstörde allt. Den fullkomliga gemenskapen gick förlo-rad.

Men Gud ville återställa gemenskapen. Därför lovade han redan samma dag när syndafallet hade skett att sända en Frälsare. Han skulle sända en man, född av kvinna, för att återställa gemenskapen med honom. Och denna gemenskap skulle också utsträckas att gälla gemenskapen mellan människorna.

Men om vi vandrar i ljuset, liksom han är i ljuset, då har vi gemenskap med varandra och Jesu, hans Sons, blod renar oss från all synd.

Gemenskapen grundar sig på att Jesus, Guds Son, gav sitt liv för oss. Ända från det att människorna drevs ut från paradiset har man strävat att återfå gemenskapen med Gud. Människorna känner skulden inom sig, en skuld som skiljer oss från gemenskapen med Gud. Det här gäller i alla kulturer. Människan är religiös. Människan har därför sökt en väg att komma tillbaka till Guds gemenskap. Men utan att känna Jesus är det fåfängt att försöka. Människorna lever i mörker utan Jesus och utan kunskapen om hans blod, som är det enda som renar oss från synden och kan återställa gemenskapen med Gud.

Därför finns det så många försök att hitta vägar till himlen. Det gemensamma för alla dessa försök är att man försöker bli sådan som man tror att Gud vill att vi ska vara. Man gör sig olika slags stegar som ska leda till himlen. En del mediterar, en del försöker hitta förening mellan själ och kropp med yogaövningar, en del föreskriver vissa bönetider på dagen, eller anvisar fastor och allmosor som ska göra Gud välsinnad.

I en sång beskriver Lina Sandell det här sökandet så träffsäkert (Sionsharpan 200):

*Jag irrade länge än hit och än dit
och sökte en väg till Guds himmel,
och sökte väl stundom med allvar och flit
bland människomeningars vimmel.
Jag sökte dock inte i Ordet, och se,
hur kunde jag då finna bot för mitt ve,
hur kunde jag då finna vägen?*

Och så finns det sådana som förkastar allt sådant och säger att vi bara ska sluta med allt tal om synden, så ordnar allt upp sig. Så tröstar man oss med att Gud älskar alla och tar emot alla utan villkor. Det låter ju visst så bra, men problemet är att man inte har kunnat avskaffa synden och samvetets dom, för man har inte något behov av Jesus och hans försoning.

För att vi ska nå fram till den verkliga gemenskapen behöver vi Guds ords ljus att lysa upp i mörkret så att vi hittar den rätta vägen. Genom Guds ord lär vi oss känna det sanna Ljuset. Guds ord fäster våra ögon på honom som sa (Joh 8:12):

Jag är världens ljus. Den som följer mig ska inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.

I sexagesimasöndagens epistel som vi redan hörde en del av, undervisar Paulus oss (2 Tim 3:15–17):

Du känner från barndomen de heliga Skrifterna som kan göra dig vis så att du blir frälst genom tron på Kristus Jesus. Hela Skriften är utandad av Gud och nyttig till undervisning, tillrättvisning, upprättelse och fostran i rättfärdighet, så att gudsmänniskan blir fullt färdig, väl rustad för varje god gärning.

I de heliga Skrifterna får vi den undervisning som räcker till för att återskapa gemenskapen. Det är ytterst centralt att den här kunskapen förmedlas vidare i våra hem, från föräldrar till barn, så att de i sin tur kan lära sina barn känna Skriften.

Motsats till gemenskap är splittring. Den första splittringen som skett var den som ägde rum genom syndafallet. Och ända sedan det är splittringens ande verksam. Vi hörde redan orsaken: *De vägrar att lyssna till sanningen och vänder sig till myter.* Då det fasta Ordet saknas, då lyser inte Ljuset upp vår väg och vi tappar orienteringen och riskerar att hamna ut bland alla möjliga lögnar.

Därför behöver vi förmana varandra när vi hotar att stiga snett och tappa bort ljuset. Vi behöver påminnas om att hålla fast vid hoppets bekännelse, som Hebreerbrevet säger, och vi behöver sporra varandra till kärlek och goda gärningar, och att hålla fast vid våra sammankomster. Framför allt ska vi ha blicken på Je-

us, trons upphovsman och fullkomnare, som gett sitt liv för oss och renar oss från all synd.

Bön: Tack, käre Jesus, för att du kommit till oss med ditt ljus och för att du genom ditt Ord ännu lyser upp vägen framför oss. Hjälp oss att alltid följa dig. Amen.